

Antropologia mediów

Wykład I

Krzysztof Gajewski
Instytut Komunikacji Specjalistycznej i Interkulturowej
Uniwersytet Warszawski

Warszawa, 13 października 2021

Spis treści

1	Co to jest antropologia kulturowa?	2
2	Antropologia i opis gęsty	2
3	Antropologia mediów a nauka o komunikowaniu	3
4	Literatura	3

---

1 Co to jest antropologia kulturowa?

Jean Jacques Rousseau:

Mimo że od lat trzystu albo czterystu mieszkańcy Europy wciąż zalewają inne części świata i całymi seriami wydają coraz to nowe sprawozdania z odbytych podróży, jestem przekonany, że spośród ludzi znamy jednych tylko Europejczyków; zresztą sądząc według śmiesznych przesądów niewygasłych nawet w kołach pisarzy, wydaje się, że pod górnolotną nazwą poznawania człowieka każdy uprawia wyłącznie poznawanie własnych rodaków. Ludzie mogą sobie jeździć tam i z powrotem, — **filozofia, rzekłbyś, nie podróżuje**; toteż ta, którą sobie wytworzył jeden naród, dla drugiego jest płonna.¹

- antropologia kulturowa - „filozofia, która udała się w podróż” (Andrzej Mencwel)
- wyobrażenia antropologiczne
- uczone gabinety vs badanie terenowe
- antropologia codzienności/współczesności
- wspólnoty wirtualne (The Virtual Community, Howard Rheingold 1993)
- antropologia pisma: alfabetocentryzm

2 Antropologia i opis gęsty

Gilbert Ryle: różnica między tikiem a puszczeniem oka niewidoczna na fotografii i dla radykalnego behawioryzmu

- opis rozrzedzony: ”gwałtowne zaciskanie powieki prawego oka”
- opis gęsty: ”ćwiczenie parodii kolegi, który udaje, że puszcza oko w celu skłonienia nieświadomych tego osób z zewnątrz do myślenia, że w grupie panuje konspiracyjne porozumienie”

Clifford Geertz: przedmiot etnografii

- ”ustratyfikowana hierarchia znaczących struktur, w odniesieniu do których tiki, mrugnięcia, fałszywe mrugnięcia, parodie, ćwiczenie parodii są wytwarzane, postrzegane i interpretowane, i bez których istnieć by nie mogły”²

---

¹J. J. Rousseau, Rozprawa o pochodzeniu nierówności między ludźmi,

²Clifford Geertz, Opis gęsty: w poszukiwaniu interpretatywnej teorii kultury

---

3 Antropologia mediów a nauka o komunikowaniu

Andrzej Gwóźdź

Granica między nauką o komunikowaniu a nauką o mediach przebiega w miejscu, w którym procesy komunikowania traktowane w kategoriach **praktyk znaczących** (a więc ze względu na syntaktyczne i semantyczne aspekty komunikowania) zaczynają być rozważane w związku z samymi technologiami komunikowania i w kontekście towarzyszących im sposobów artykulacji, i to **nie tylko jako określone technologie komunikowania, ale i postrzegania**³

4 Literatura

1. Clifford Geertz, Opis gęsty: w poszukiwaniu interpretatywnej teorii kultury, w: jego, Interpretacja kultur: wybrane eseje, przeł. M. M. Piechaczek, Kraków 2005,
2. Andrzej Gwóźdź, Kino i przekazniki elektroniczne w perspektywie teorii mediów. Wprowadzenie, w: Po kinie?... , red. Andrzej Gwóźdź, Universitas, Kraków 1994
3. Andrzej Mencwel, Wyobraźnia antropologiczna, Wydawnictwo Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa 2006.
4. Howard Rheingold, The Virtual Community, 1998, <http://www.rheingold.com/vc/book/index.html>
5. Jean Jacques Rousseau, Rozprawa o pochodzeniu i podstawach nierówności między ludźmi, w: jego, Trzy rozprawy z filozofii społecznej, przeł. Henryk Elzenberg, Państwowe Wydawnictwa Naukowe: Warszawa 1956.

---

³Andrzej Gwóźdź, Kino i przekazniki elektroniczne w perspektywie teorii mediów